Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 145. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 5, 1981 No. 145. VOL. LXXXVIII

В Чікаґо прощали Ізраїльського консула

На світлині в центрі генеральний консул Ізраїлю Моше Гільбоа, біля нього (справа) з скульптурою його дружина Аяла. З правого боку господиня прийняття — Люба Толочко—Мазуркевич. Зліва панство Курецькі.

Чікаґо, Ілл. — Як повідомляє Дейвид Рот, директор Інституту плюралізму і групової ідентичности, який існує при Американсько-Жидівському Комітеті, відомий і популярний серед етнічних груп Чікаґо генеральний консул Ізраїлю Моше Гільбоа після закінчення своєї каденції від'їхав з дружиною Аялою до своєї країни.

Перед його від'їздом відбулося багато прощальних імпрез і активностей, зокрема щиро прощала святковим сніданком панство Гільбоа українка Люба Толочко—Маркевич, учителька в ЛаСалль академії мов в мережі чікаґських публічних шкіл і віцепрезидент Українського Музею Модерного Мистецтва тут, у вівторок, 21-го липня, в Сейл Блю Ресторані в Мейфер Ріджентс Готелі.

На гостині були провідники етнічних груп міста, які входили в баґатоетнічну делеґацію, що її спонзорував консул М. Гільбоа, коли делеґація відвідала цієї весною Ізраїль. Ці провідники зробили дарунок консулові у почутті вдячности й признання за його великий вклад праці в чікаґську етнічну громаду. Цей дарунок — це кришталева скульптура однорога.

С. ПАРАДЖАНОВ ПОНЕВІРЯЄТЬСЯ В ГРУЗІЇ

(В.Д.) — У недільному виданні „Ню Йорк Таймс" виданні „Ню Йорк Таймсу" 26-го липня ц.р., у мистецькій частині цієї газети появилася довга стаття Ричарда Ґреніс п.з. „Страждання совєтського фільмового режисера", який недавно вийшов з ГУЛаґу" та жебрає на прожиток у Тбілісі, столиці Грузії.

Мова про відомого вірменсько-українського фільмового режисера, Сергія Параджанова, який втішався великою славою та поміж совєтськими фільмовими режисерами мав займати місце іншого видатного совєтського фільмового продуцента Сергія Айзенштайна.

Параджана характеризували назвою — „поступовий богемець", а його працю, — „великою й буйною візією", яку він примінював у своїх творах.

Параджанов. — пише автор, — бувши приятелем Петра Шелеста, першого секретаря Комуністичної Партії України, мав щастя почати кар'єру фільмового режисера в Україні. За допомогою Шелеста Параджанов почав випускати фільми в українській мові. В 1960 роках в СССР настала „відлиґа" й тому Александер Солженіцин міг видати свою книжку — „Один день у житті Івана Денисовича", а Євгеній Євтушенко міг написати поему про „Бабин Яр".

Одним з найважливіших фільмових продукцій Параджанова був фільм „Тіні забутих предків", випущений на основі відомої повісти Михайла Коцюбинського. Сам фільм, хоч ідеологічно не був „антисовєтським", одначе його в СССР висвітлювали дуже мало напевно тому, що він не віддзеркалював „совєтського соцреалізму". Як відомо, тому фільму режисер взяв із життя українських гуцулів в Карпатах (рецензент помилково пише, що подія у фільмі відбувається в „Північній Буковині в Карпатах, яку СССР при кінці Другої світової війни,забрав від Румунії, прилучив до Совєтської України). Параджанов сам схарактеризував цей фільм як „казку плотської любови", „зневіри", самоти" й „смерти". Описуючи привітання гуцулів, Параджанов твердив, що таким привітом є „Слава Ісусу Христу," що зовсім ясно не могло подобатися совєтським атеїстам.

Закордоном фільм „Тіні забутих предків" прийнято з великим одушевленням. Пишучи в журналі „Зір і звук" („Сайт анд Савнд"), відомий словнонасвець Ґерберт Маршал назвав цей фільм „шедевром," який здобув 16 міжнародних фільмових нагород.

Але з упадком Нікіти Хрущова і Петра Шелеста, прийшов також упадок Параджанова. Чому? Ось як пояснює автор Ґреніс: „Всі шість фільмів Параджанова випродуковано в українській мові; він сам жив в Україні і його син ходив до української школи. Крім цього Параджанов відмовився свідчити проти дисидентського письменника Валентина Мороза, і підписав протест проти арештувань українських інтелектуалістів. І коли він запротестував проти цього, щоб український фільм озвучувати російською мовою, КҐБ його арештувало та обвинуватило у серйозному злочині, за совєтським лексиконом — в „українському буржуазному націоналізмі". Це було своєрідним абсурдом обвинувачувати його в українському націоналізмі — совєтського грузина вірменського походження, який родився і виховався в Тбілісі... Але, мабуть, це було причиною, що його випустили і повернули до його рідного Кавказу".

Деякий час йому дозволили працювати у вірменській кіностудії де він накрутив кілька фільмів про овочі і один фільм про вірменського поета — містика, Саята Нову, в якому совєтські офіційні критики добачували „зародки вірменського

(Закінчення на стор. 3)

СИТУАЦІЯ В ПОЛЬЩІ ЗНОВУ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ

Варшава, Польща. — Численні пресові аґентства і кореспонденти інформують з Варшави, що ситуація в Польській Народній Республіці, головно з уваги на брак харчів і загрозу загального страйку, дуже комплікується, а також погіршуються відносини між урядом і вільною профспілкою „Солідарносць".

Як відомо, прем'єрміністер польського уряду ген. Войцех Ярузельскі поробив деякі зміни у свому кабінеті, увів до нього двох додаткових генералів, так, що тепер число військовиків у його уряді становить чотири особи; звільнив зі становища заступника прем'єра Мечислава Яґельского, який був тісно пов'язаний з господарськими справами Польщі; змусив до резиґнації трьох інших міністрів, щоб, як кажуть політичні спостерігачі, скинути на когось вину за неуспіхи, і пообіцяв поробити дальші зміни з метою підняти людей до уряду, які зуміли б двигнути зі занепаду економію, хоч в обличчі величезних заборговань (28 більйонів долярів), ледве чи йому це вдасться.

Місце звільненого заступника прем'єра зайняв Януш Ободовскі, дотепер міністер праці. Його місце зайняв Антоні Райкевіч, міністром внутрішніх справ назначено ген. Чеслава Кішчака, а міністром адміністрації став другий генерал, Тадеуш Гупаловскі. Досі не подано ще прізвища міністра закордонних справ.

Але всі ці зміни не змінили загальної настанови польського населення, яке домагається від уряду збільшеної достави харчових продуктів і резиґнації уряду із запропонованої підвишки на 20 відсотків на м'ясо. Вільна профспілка „Солідарносць" підтримує активно домагання народних мас і погрожує страйками у випадку нездібности уряду полагодити цю справу. Уряд зі свого боку також погрожує і обіцяє поборювати „деструктивні елементи в народі". З цією метою прем'єр Ярузельскі відбув довшу нараду з так званою військовою радою до якої входять представники всіх трьох родів зброї, щоб таким чином забезпечити собі підтримку війська у змаганні з профспілкою.

Не зважаючи на свого роду урядові погрози, представники „Солідарносці" вирішили далі проводити свій плян у життя. Вони мають намір зістрінутись із заступником прем'єр-міністра Мєчислава Раковским, щоб разом з ним і його делеґацією обмірковувати загрозливу ситуацію, яка постала на тлі браку харчів і загрози голоду в багатьох місцевостях.

Вміжчасі у багатьох частинах Польщі проходять, або підготовляються масові демонстрації проти раціоналізації деяких харчових продуктів і браку харчів взагалі. В неділю, 2-го серпня, Політбюро Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії видало гостру деклярацію проти профспілки у якій говориться, що страйки і вуличні протести можуть знову причинитись до повторення хаосу в країні. „Солідарносць" у відповідь заявляє, що страйки є їхньою одинокою зброєю у боротьбі з бездарністю урядових кіл.

В Белфасті померли ще два ірляндці

Белфаст, Північна Ірляндія. — В тюрмі Мейз біля Белфасту померли два ірляндці в часі голодівки: Кевин Линч, ірляндський націоналіст, член Національної Визвольної Армії, і Кіран Доґерті, член іншої Ірляндської республіканської Армії. Линч помер на 71-му дні голодівки і був він сьомим у черзі ірляндських жертв за здобуття прав політичних в'язнів, а Доґерті на 73-му дні голодівки і є він таким чином восьмим, що помер за ту саму справу.

Обидва вони, як і їхні попередники в смерті, боролися за права політичних в'язнів, яких їм не признавала ні в'язнична адміністрація, ні політичні й судові чинники у зв'язку з тим, що вони були засуджені за кримінальні, а не політичні злочини. Патрика Квина, який був на 47-му дні голодівки й утратив притомність, його мати доручила перебрати під лікарську опіку й застосувати такі засоби для його врятування, які на думку лікарів будуть доцільні, включно з кормленням. Дехто сподівається, що випадок Квина буде переломовим і після нього зачнеться процес перериван ня голодівки, або не буде охочих заступити місця тих що померли. Одначе з кіл ІРА повідомляють, що Квин після відзискання притомности напевно поверне до голодівки.

Після перервання голодівки Квином і смерти Линча та Доґерти в тюрмі залишилися п'ять ірляндців, які голодують у тій самій справі. Серед них Томас МекЕлві скінчив 57 днів голодівки й наближається швидко до критичного моменту.

Смерть двох голодуючих в'язнів продовж двох днів викликала збільшене обурення серед ірляндської частини населення. Особливо смерть Доґерти має політичний відгомін. Доґерті належав до твердого ядра ірляндськи революціонерів в Ольстері, який уже відсидів сім років у тюрмі. Тепер він відсиджував другий вирок на 22 роки тюрми за схоплювання людей та за посідання вибухових матеріялів. Перебуваючи в тюрмі, він кандидував до Ірляндського парляменту й був обраний депутатом свого виборчого дистрикту. Після його смерти будуть переведені додаткові вибори й загально припускають, що на його місце знову кандидуватиме в'язень член ІРА.

В Америці

ДЖЕЙМС БРЕЙДІ, ПРЕСОВИЙ СЕКРЕТАР Білого Дому, який був прострілений в голову під час атентату на президента Роналда Реґена 30-го березня ц.р., буде звільнений зі шпиталю ім. Дж. Вашінгтона І-ого вересня, заявив кореспондентам речник шпиталю. Якщо все буде добре і стан здоров'я Брейді не погіршиться, — заявив речник шпиталю, — то дружина пресового секретаря Сара забере його до хати з тим, що він мусітиме продовжувати терапію у званому шпиталі чи подібній медичній інституції, незважаючи на дуже швидкий прогрес його видорожлення. Досі Брейді тільки у двох випадках покидав на коротко шпиталь і побував у Білому Домі 4-го липня де він брав участь у прийнятті з нагоди Дня Незалежности ЗСА і виїжджав до місцевого готелю на святкування восьмої річниці шлюбу. В останній хвилині наспіла, однак, вістка, що Джеймс С. Брейді знову дістав удар в мозку. Лікарі розпочали негайні заходи, щоб рятувати йому життя і ніби тепер його здоровельний стан знову почнає устабілізовуватися. Функціональність його мозку знаходиться тепер під контролею кардіографічної машини. Очевидно, новий удар міняє цілковито пляни його ранішого звільнення.

СТЕЙТОВІ ЧИННИКИ ОХОРОНИКИ здоров'я на Флориді відкрили серед кубинських втікачів і ґаїтських еміґрантів, які перебувають у таборах у південній частині стейту, хворобу тропічної гарячки, яка, заявили речники, вбила на Кубі 113 осіб. Джім Росс, адміністратор одного з таких таборів втікачів, заявив, що покищо відкрито п'ять випадків цієї хвороби, яка однак не загрожує місцевому населенню, бо здоровельні чинники відокремили хворих. Служба здоров'я заявила, що досі на цю хворобу занедужало більше число осіб. Загрози однак немає, бо у цій частині Флориди немає комарів, які цю хворобу розносять.

КЕРІВНИЦТВО ПОРТ АВТОРІТІ Ню Йорку і Ню Джерзі вирішило розбудувати і уліпшити нюаркське летовище і побудувати біля летовища готель на 600 ліжок, а також інші будови, які мали б пристосувати летовище до двох нюйоркських — Кенеді і Лаґвардія. На це уліпшення згадана установа поставила витратити принаймні 100 мільйонів долярів.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена постановила намітити зниження витрат на військові цілі на п'ять відсотків в бюджетовому році 83, щоб таким способом допомогти Урядові досягнути, або бодай зменшити баланс загальних витрат у бюджеті до 1984 року, якщо зайде потреба. Як відомо, 1984 рік є роком президентських виборів і Уряд до того часу хоче показати на практиці дію економічної програми президента Реґена.

ЗАГАЛЬНО СПОДІВАЮТЬСЯ, що запропонований Адміністрацією президента Роналда Реґена податковий проєкт буде схвалений обидвома палатами Конґресу ще цього тижня, хоч у Сенаті виникли деякі труднощі, бо демократичний сенатор з Масачусетс Едвард Кеннеді хоче внести пропозицію, щоб проєкт відіслати назад до фінансової комісії тому, що Уряд забагато пропонує полегш для нафтових концернів, а замало для малих бизнесів і індивідуальних платників податків. Більшість сенаторів однак думають, що пропозиція сенатора Е. Кеннеді буде напевно переголосована і в результаті цілість запропонованої фінансової комісією програми буде схвалена. Очевидно багато сенаторів вважають, що зниження податків і взагалі економічна програма Президента є свого роду пробою, яка не конечно мусить бути успішною, але ніхто зі скептиків не має відваги голосувати проти цієї програми, щоб не стрінутися із закидом блькокування цієї спроби. Проти економічної програми і багатьох скорочень рішуче виступає найбільша профспілка, Американська федерація праці — Конґрес індустріяльних організацій, яка вважає, що деякі соціяльні програми американське робітництво змагається вже десятки років.

Появилася книжка для юнацтва та старших дітей

Філядельфія, Па. — Минулого року, тут з Видавництва „Київ" та з офсетної друкарні О. Бак-Бойчука появилася 159-сторінкова збірка оповідань п.з. „Білий орел", авторства письменниці і поетки Ірини Дибко, за якою в еміґраційній літературі є уже дві збірки поезій — „На крилах дум" (1974) та „По стежинах душі" (1976). Літературною та технічною редакцією цієї збірки займався проф. д-р Богдан Романенчук. Обгортку виконала Лариса Мартинюк.

У першій частині цієї книжки є сім оповідань для юнацтва, таких як: „Білий орел", „Таємниця друзів", „Брошка", „Сила почувань", „Якби блакить говорити вміла", „Я зустрів його", та „Подарунок". У другій частині є п'ять оповідань для старших дітей: „Черевички", „Довгодзьобик", „Казка про зоряний пісочок", „Колоски" та „Мрія".

У передмові до збірки — „Про авторку і її книжку" проф. Б. Романенчук, між іншим, пише таке: „Оповідання Ірини Дибко написані з особливою любов'ю до рідної природи, до рідного краю, до рідних людей, а що любов вона не раз виявляє, дуже природно і невимушено, одним тільки словом, але воно показує, що рідний край у неї завжди на думці". А потім, нав'язавши до попереднього розділу у своїй передмові, Б. Романчук наголошує: „І ще тим вона нагадує Лесю Українку, що змальовує гарні і духово міцні постаті, а людина для неї тоді міцна, коли вона морально чиста, не має на собі моральної плями. Такою була без сумніву сама Леся Українка, а Ірина Дибко у неї вчилась. І добре, що вчилася саме в неї".

Почалася нова серія нарад у справі розбудови „півдня"

Мехіко Сіті, Мехіко. — Канкун, Мехіко, відбулася вступна нарада 22-ох країн, на якій підготовано програму для широкої конференції що відбудеться осінню цього року. Конференція буде відновленням тих довших конференцій „південь-північ", які відбувалися продовж років за ініціятивою ОН, а яких ціллю було договоритися в справі допомоги промисловоі півночі в господарській розбудові відсталого півдня. Попередні конференції зайшли в сліпу вулицю і їх припинено, бо країни „півдня" висували такі вимоги, яких промислові країни ніяк не могли прийняти.

Відкриваючи наради в Канкун, міністер закордонних справ Мехіко Хорге Кастанеда заявив: „Настав час остаточно розпочати хрестоносний похід з метою перемогти страх і смерть, голод і несправедливість". З американського боку в нарадах в Канкун взяв участь державний секретар Александер Гейґ, який сказав: „Осіння конференція відбудеться в часі, коли важке господарське положення домінує в міжнародніх умовах.

Під впливом аґітації совєтських делеґатів в ОН представники індустріяльно не розвинених народів забули, що ці конференції мають добровільний характер і країни півночі не змушені приймати ультимати, або такі вимоги африканських і деяких азійських країн, які не під силу індустріяльним країнам. Виступи Гейґа мали наметі підкреслити це й зразу на самому початку нарад положити реальні основи під їх дальший хід.

В конференціях „південь-північ" ані Совєтський Союз, ані його сателіти участи не беруть. Вони не заінтересовані господарською розбудовою півдня, навпаки вони намагаються відсталість південних країн використати для своєї пропаґанди комунізму. В конференції в Канкун з промислових країн „півночі" взяли участь ЗСА, Канада, Японія, Анґлія, Франція, Західня Німеччина, Швеція й Австрія. Серед 14 відсталих країн були такі як Банґлядеш і Савдійська Арабія, Танзанія і Китай, Юґославія, Мехіко, Індія, Побережжя Слонової Кости, Ґаяна, Бразилія тощо.

У світі

СХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ комуністичний режим найбільш рішуче виступав проти акцій польських робітників і проти їхніх вимог оновлення державної і суспільно-політичної системи. Тепер стає ясно, чому східньонімецькі комуністи так панічно боялися будь-яких змін у своїх східніх сусідів. У Східній Німеччині завжди були течії за лібералізацію життя та за зменшення диктатури й тиску на суспільство й на одиницю з боку державного і партійного апарату. Останнє число найбільш поширеного західньонімецького тижневика „Шпіґель" подало текст летючки поширюваної на терені Східньої Німеччини. Летючку видав нелеґальний робітничий комітет, але вона звертається до всього суспільства. Насамперед робітники виступають проти тієї контролі думки, що її завели комуністи. Тюрмою і екзилем протиставляється східньонімецькі комуністи свободі людської думки й свобідній культурній творчості письменників, поетів, мистців. Летючка вимагає „підставових демократичних прав та демократичного оновлення країни" Довкола цієї летючки, яка більш масово поширена як будь-які інші того роду матеріяли перед тим, розпочалася завзята пропаґандивна боротьба Схід—Захід. Комуністичні чинники Східньої Німеччини атакують її у своїй пресі та інших засобах масової інформації, а засоби масової інформації Західньої Німеччини коментують її всебічно. Особливо виразно наголошують у Західній Німеччині вплив акцій польських робітників на настрої серед східньонімецьких.

У ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ в Панамі загинув провідник панамської республіки, ген. Омар Торріхос Геррера. Генерал Геррера був відомий із своїх націоналістичних переконань, які він консеквентно переводив у життя. Великим успіхом його націоналістичної політики був договір між Панамою й ЗСА, яким ЗСА зобов'язалися під кінець цього століття передати Панамі повну суверенність над Панамським каналом і тими просторами, які на підставі міжнародного договору Панама передала ЗСА після того, як ЗСА побудували там канал, що поєднав два океани: Атлантійський і Пацифік. Змагаючи до повної незалежности в політиці, Геррера втримував добрі стосунки навіть з такими ворогами ЗСА, як Фідель Кастро і Муаммар Каддафі, але, не зважаючи на це, він завжди підкреслював приязнь до ЗСА.

ПІСЛЯ ДЕСЯТКІВ РОКІВ переслідувань християнських релігій та церковних установ різних віровизнань, комуністичний уряд Східньої Німеччини частково змінив свою політику та почав дозволяти на реставрацію старих церков та побудову — нових. Особливу прихильність виявили східньонімецькі комуністи до відзначування 500-річчя народин протистантського реформатора Мартина Лютера. Цією своєю прихильністю до протестантів, як зауважує західньонімецька преса, комуністи хотять підкреслити свою неохіть і своє незадоволення Ватиканом і його політикою. Німецька преса підкреслює, що така поведінка східньонімецьких комуністів тільки змінчить католиків і католицькі установи в Східній Німеччині. Як звичайно, так і в цьому випадку комуністи затратили міру й лідер східньонімецьких комуністів Ерік Гонекер повідомив, що він особисто контролює підготову цих роковин і візьме в них участь.

У ЮҐОСЛАВІЇ закінчився черговий процес проти албанських сепаратистів у провінції Косово. Підсудним прокуратура закидала підготову та участь у вуличних заворушеннях та протидержавну діяльність, особливо ведення пропаґанди проти тепершніх границь і федеративної системи Юґославії. Усіх підсудних цим разом було 12 і їх засуджено на кари від одного до тринадцять років. Дальші суди намічені на найближчий час. Усіх обвинувачених у поважніших злочинах є около 150. За менші провини й проступки суджено около дві тисячи осіб в адміністративних судах, де приблизно одна з них отримала присуди пересічно одного місяця тюрми. Судові процеси виявили, що вуличні заворушення, які мали місце цієї весни в провінції Косово, були заздалегідь організовані й приготовувані та що значна частина албанського населення, яке нараховує понад мільйон осіб у Юґославії й замешкує компактною масою провінцію Косово, наставлено прихильно до сусідньої держави Албанії і хотіла б бути сепарована від Юґославії та прилучена до Албанії.

У Гарварді проходять курси українистики

Кеймбридж. — У цьогорічній, 11-ій з черги, сесії Літньої Школи Українистики Гарвардського університету бере участь 55 студентів (29 студентів і 26 студенток) з ЗСА і Канади та один студент з Японії. Вони навчаються на курсах: української мови, української літератури XX ст. та історії України XX ст. Фонд Катедр Українознавства (ФКУ), як і в минулих роках, щоб сприяти студіям українистики призначив стипендії усім студентам. На фото — учасники Літньої Школи Українистики 1981 року.

(Світлила: Т. Михайлишин-Д'Авіньон)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00, UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Могутня сила традиції

Один член англійської палати громад з опозиційної Партії Праці зголосив інтерпеляцію, скільки коштуватиме пристосування яхти „Британія" до пошлюбної подорожі принца Чарлза і його молодої дружини Діяни. Речник уряду відмовився дати конкретну відповідь, заявивши, що видатки, пов'язані з королівським домом, не підлягають контролі парляменту. Скільки коштувало це „весілля сторіччя" — як його окреслила міжнародна преса — виявиться щойно згодом — або й не виявиться повністю. Покищо читаємо, що кошт видатків із штучними вогнями в Гайд парку становив кругло 90,000 долярів та що загально можна прийняти, що те весілля коштувало кругло 2 мільйони долярів. І опозиційні кола супроти монархічного ладу в Британії та ворожа Британії комуністична преса використовують ті видатки, пов'язані з весіллям 32-річного наступника престолу в Британії для критикування „буржуазно" — монархістичної системи та, зокрема, теперішнього консервативного уряду Британії під головуванням Марґарет Тачер, що ще за життя дістала почесне окреслення, як „залізна лейді".

Але такий підхід до весілля Чарлза і зв'язаних із ним коштів — дещо односторонній і несправедливий. Поперше, коли навіть дійсно видатковано на весілля і пов'язані з ним паради та розваги кругло 2 чи й більше мільйонів долярів, то тих грошей не вкинули в канал. Вони пішли на надобов'язкову службу поліції і інших органів безпеки, — вони пішли для хористів, для фабрик і майстерень, вони дісталися безпосередньо або посередньо в руки англійських громадян. Це так, як багатомільйонові суми у президентських виборах в ЗСА. А щодо настроїв анґлійців супроти того весілля, то десятки мільйонів глядачів телевізорів у всьому світі могли наочно переконатися, з яким захопленням понад два мільйони сірих англійських людей, свідків походу членів королівського дому і гостей з Бюкінґгемського палацу до собору св. Павла зустрічали цей похід, з яким захопленням вони вітали королеву, її чоловіка князя Філіппа, і зокрема новоженців! І це не була адміністраційна режисерія, як її роблять при всяких подібних нагодах у Совєтському Союзі, наслідуючи приклади будування „Патьомкінських сел" для задурманення очей незрячим, — а це був спонтанний, добровільний, щирий і сердечний вияв найглибшого сантименту до королівського дому, до королеви Єлисавети і наступника престолу, який одружується з молодою гарною панянкою з аристократичного роду, але скромною недавною учителькою в дитячому садку, і подає надії усім англійським патріотам, що вони продовжать династію своїми дітьми. І коли хтось ще сумнівався, чи збережеться в Британії монархістична система правління, то міг наочно переконатися, як глибоко вона закорінена в умах і почуваннях англійців: ця найтривкіша основа панівної в Британії системи, найтривкіший її фундамент — це традиція глибоко закорінена в умах і серцях англійських патріотів.

Нарід без традиції — це дерево із зів'ялим листям та зігнилим корінням. Традиція — це одно з тих абстрактних понять, які грають величезну ролю в житті родини, суспільства, народу, держави. Підставою свідомости свого національного і релігійного „я" — це традиція. Підставою національно-державної політичної думки — це традиція. Нарід без традиції — це корабель без керми і вітрил на розбурханому морі. Тому плекання рідної традиції — один із імперативів виховання молодого покоління в дусі конструктивізму, в дусі вірности обов'язуючим законам, що їх прийнято під кутом добра народу. Любов дітей до батьків і дідів, — любов патріотів до своєї батьківщини, дисципліна у відношенні до правопорядку у суспільстві — це все основане на шануванні традиції.

Український нарід був вірний традиції, яка переходила з роду в рід — у селянських родинах, у релігійному культі, у пошануванні тривкости своєї родини. Комунізм є ворогом традиції, але ставши державною системою, пробує творити власну традицію — культ своїх „вождів" — Леніна — Сталіна, культ „стахановців", культ всемогучої партії з її „вождями". Тому навіть церемонію вінчання у СССР, яку спершу обчімхано з усякої романтики і сантименту та зведено до формалістичного запису в „Заксі", зреформовано по лінії „буржуазної" традиції, добавивши деяку зовнішню декорацію.

І ті тисячі англійців, які перевели цілу ніч в спальних мішках у Гайд парку в Лондоні, щоб зайняти якнайкращі місця на шляху від королівського палацу до собору св. Павла — не думали про грошові видатки, а керувалися сантиментом до традиції.

Володимир Душник

ПОЛЬЩА ПІСЛЯ КОНҐРЕСУ КОМПАРТІЇ

Останній конґрес польської комуністичної партії без сумніву приніс великі здобутки для польського робітничого руху, але й водночас збільшив побоювання Москви за дальшу долю московсько-большевицької імперії.

Москва далі стоїть в обличчі проблеми величезної історичної ваги: як латати ці щілини в структурі комуністичного правління у Польщі, що їх Кремль уважає загрозою для цілости Совєтського Союзу. Але Москва потішає себе цим, що могло статися ще гірше. На думку Москви, Станіслав Каня не є людиною, на яку можна стовідсотково розраховувати. Його вважають слабим і нерішучим, хоча вповні льояльним до Москви.

„Правда" єхидно „хвалила" конґрес, тому що багато делеґатів накликувало польський народ „вертатися до своїх варстатів праці" та „ще більш затиснути вузол співпраці з Москвою".

Фактично, за минулий рік комуністичний уряд Польщі не функціонував, залишивши цю ролю робітничому рухові „Солідарносьці". Тепер його дальша доля залежатиме від нової структури польської компартії, провід якої делеґати вибрали демократичним шляхом та без диктату ЦК компартії з Москви.

Але незалежно від успіху чи неуспіху нового проводу польської компартії, останній конґрес створив дуже небезпечний прецедент для Москви; тобто децентралізацію комуністичної системи, яку Москва хоч-не-хоч мусіла прийняти. Вправді, московські пресові органи, пишучи про конґрес, інтерпретували події на ньому по-своєму: поворотом до „марксистсько-ленінських принципів", як, наприклад „демократичний централізм", який запевняє абсолютність центральної влади, себто Москви, і т. п.

У порівнянні з правлінням Александра Дубчека в Чехо-Словаччині в 1968 році, поляки під час теперішньої кризи заховувалися більше здисципліновано як чехи і словаки в 1968 році, які хотіли встановити „соціялізм з людським обличчям", цим спровокувавши совєтську інвазію. Одначе політичні напрямні в Польщі чимало тривожать Москву, тому що ці політичні напрямні є дуже популярні в народі, а не пропоновані кількома реформаторами.

Деякі закордонні дипломати в Москві переконані, що Кремль евентуально погодився на ці далекойдучі зміни в структурі польської компартії тільки тому, щоб Польщу втримати в політичній коаліції Варшавського Пакту. Знов інші дипломати в Москві є цієї думки, що старша верства комуністичного проводу далі вбачає у подіях у Польщі смертельну загрозу для комуністичної системи не тільки в Польщі, але також у СССР.

Деякі закордонні спеціялісти совєтських справ, як наприклад, Флора Луїз, д-р Куртіс Німс та інші твердять, що польська зараза може перекинутися в Україну, балтицькі країни та Центральну Азію, де Москва має великі труднощі з націоналізмом.

Приймивши до відома висліди конґресу польської компартії, Совєтський Союз проковтнув гірку піґулку. Але покищо не можна передбачити, розвитку подій між Варшавою і Москвою. Кремль чекає на привернення певного порядку в польській економіці, яка підриває економічну систему комуністичного бльоку.

Дальші підвищення цін на продукти першої потреби, як, наприклад, м'ясо, в Польщі є новим клопотом для Кані і Ярузельського, які накликають польський народ до протидії, тобто до відродження економії шляхом великих жертв і посвяти.

Отже, Москва чекатиме на діла нового проводу партії, не зважаючи на це, що в реформах Кані вона далі добачує загрозу для цілости комуністичної системи.

Знаючи параною совєтських провідників, важко вгадати, який характер приберуть події в Польщі, зокрема якщо не покращає економічне положення цієї країни.

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Я маю двох дітей (18 і 15 років), вони дуже радо ходять на маніфестації, розуміють, чому це потрібно. Однак останньо в цьому напрямкові є повна затримка. Як посилити акції протестів на поселеннях?

ВІДПОВІДЬ: Дуже своєчасне питання. На мою думку активізувати протестні акції можна різними шляхами, в тому числі і шляхом індивідуальних ініціятив.

Я спинюсь сьогодні на одному цікавому почині, який можна рекомендувати молоді.

У захисних акціях, як і в усякому ділі, багато важить винахідливість. У нас склалися певні стандарти захисних акцій: демонстрації, мітинґи, голодівки, пікетування, збір підписів під заявами, написання листів, протестів, заяв. Здається, нібито і все. Коли ж людська винахідливість не знає меж. І що це так, довів нам молодий українець із французького міста Мілюз — Михайло Підсадний. Він зголосився відбути решту ув'язнення за Юрія Шухевича. І з цією заявою звернувся до міністерства закордонних справ Франції, щоб останнє порушило цю справу перед совєтським урядом.

Акція М. Підсадного знайшла відбиття у французькій пресі і порушила справу Ю. Шухевича у французьких урядових установах, тобто викликала розголос, оповістила ширші кола французької громадськости про кремлівські злочини і про українське питання взагалі, бо біографія Ю. Шухевича невіддільна від нашої історії. У місті Мілюз створено комітет за звільнення Шухевича, до якого увійшло багато французьких громадян.

Мені здається, що почин М. Підсадного слід рекомендувати українській молоді на поселеннях.

Українських патріотів, як чоловіків так і жінок, що караються у совєтських душогубках — сотні. Отже „вакантних" політв'язнів для такої акції ніколи не забракне.

Якщо таких акцій буде більше, то вони, безперечно пожвавлять захисний рух на поселеннях. Основний їхній плюс — це оповіщення неукраїнських громадських кіл про нелюдське, насильницьке єство червоного фашизму. А саме в цьому і полягає одне із завдань захисних акцій. Бож усякий нелюд і бандит, коли грабує і катує свою жертву, першим ділом старається, щоб жертва мовчала і ніхто про це не знав. Практика приховування своїх злочинів дозволяла Москві протягом десятиліть фігурувати на світовій арені, як „проґресивна" держава. Розвінчуючи цей фалшивий ореол, захисні акції, таким чином, є антифашистські, протиокупантські акції.

Коли ж про такі акції, як акція М. Підсадного дізнаються самі політв'язні, це додасть їм сили і витривалости у їхній боротьбі.

Отже, для тих хто хоче допомогти українським в'язням, приклад М. Підсадного є прикладом ч. 1.

Усім, хто хотів би нав'язати контакти з М. Підсадним, даю його адресу:

Michel Pidsadnyj, 19, rue Albert Schweitzer, 68400 Riedisheim, France.

(Продовження буде)

Володимир Жила

ЕКЗИЛЬНА ІДІОЛЕКСИКА

Яр. Рудницький, „З української екзильної ідіолексики", УММАН, Оттава, 1981, стор. 24 Scripta Manent...III. An annotated Bibliography of Theses Directed or Evaluated by J. B. Rudnyc'kyj. *Упорядкувала Ольга Войценко. Оттава, 1980, ст. 44.*

Нещодавно вийшов короткий словничок Яр. Рудницького „З української екзильної ідіолексики". Ця книжечка є своєрідним виданням, що розглядає малозрозумілі та чужі слова, як також авторові новотвори. Новотвори зазначені в словничку зірками.

Ідіолект у сучасному мовознавстві — це індивідуальна мова, а ідіолексика — це наше індивідульне (особисте) розуміння й відчуття сукупности слів, що входять до складу якоїсь мови. Таким чином, словничок обіймає індивідуальне розуміння та інтерпретацію окремих слів чи фраз, поданих автором.

Рецензована книжечка має добре продуману й струнку композицію. Порушують її лише деякі критичні завваги автора, які, на нашу думку, не на місці. Доцільніше було б глибше розкрити деякі гасла. Позитивною рисою словничка є синтетичність викладу та загальна тенденція пояснити окремі слова згідно з найновішими досягненнями людської думки. Помічаємо також деякі усучаснення явищ минулого, бо автор свідомо не вводить у словничок застарілі чи спірні питання. Не можемо погодитися з автором щодо його розуміння „аффлуент сосаєті", яке у нього є перенасиченим суспільством. На нашу думку, це суспільство, що живе в достатках. Перенасичення, це стан чи якість, в якому маємо до діла з насиченням чимнебудь понад міру. Знову достаток означає відсутність нужди, матеріяльну забезпеченість — заможність. І це, на нашу думку, й є значення „Аффлуент сосаєті". На закінчення додамо, що словничок з інтересом прочитає кожний, хто цікавиться нашою сучасною екзильною лексикою.

Десь у 1950 роках академік О. І. Білецький, накреслюючи перспективи розвитку українського літературознавства, зауважив, що в нас дуже занедбана бібліографія. З того часу стан бібліографії сильно змінився, на Україні й в розсіянні працює сьогодні цілий загін висококваліфікованих бібліографів, які протягом останніх двадцяти п'яти років склали важливі праці в цій ділянці.

Тут хочемо відмітити бібліографію маґістерських праць, докторських і габілітаційних праць, що писалися під керівництвом і при відзивах проф. Яр. Рудницького в Манітобському університеті, в Українському Вільному Університеті, в Оттавському університеті, в Федеральному університеті Парани, в Бразилії та в австралійському університеті Монаш у Вікторії. Scripta manent...III — це рідкісне видання, що появилося з приводу 70-річчя проф. Яр. Рудницького. Книжку упорядкувала редакційна колеґія в складі Ольги Войценко й Ярослава Пінчука, а видали колишні вихованці й друзі професора. Книжка обіймає 74 бібліографічні позиції, в тому — 35 докторських дисертацій (над трьома робота посувається повним ходом, однак не завершена), 29 маґістерських праць, 6 габілітаційних праць, три праці рівнозначні маґістерським працям і дві праці рівнозначні докторським дисертаціям.

Подбали упорядники й про відомості, в яких університетах ці праці писалися. І так, в Манітобському університеті під керівництвом проф. Рудницького написано 22 маґістерські праці й одну докторську дисертацію, в в Українському Вільному Університеті — 21 докторську дисертацію і чотири габілітаційні праці, в Федеральному університеті Парани — одну докторську дисертацію й в Монаш університеті в Вікторії — одну докторську дисертацію. Усі ці згадані праці писалися в роках: 1948 — 1, 1951 — 1, 1952 — 1, 1960 — 2, 1961 — 1, 1962 — 2, 1963 — 2, 1964 — 1, 1965 — 3, 1966 — 2, 1967 — 7, 1968 — 3, 1969 — 3, 1970 — 3, 1971 — 1, 1972 — 4, 1973 — 5, 1974 — 4, 1975 — 4, 1976 — 5, 1977 — 4, 1978 — 3, 1979 — 6, 1980 — 7 (поки ані одна не завершена).

Як бачимо проф. Рудницький пробив велику й сумлінну роботу, вихованши цілий ряд науковців, що збільшили наші позиції в канадських і американських університетах. Хочеться зробити й деякі зауваження до виданої книжки. Бібліографія має персональний характер і не абияк відчувається відсутність анотацій. Особливо там, де зі заголовка незрозуміло, про що йдеться в праці. Слід сказати, що в цілому перша спроба складення бібліографії такого типу (ми не обізнані чи подібна бібліографія була будь-коли складена іншому професорові) — вдала.

Заголовки праць у бібліографії свідчать про наукову підготову й ерудицію проф. Рудницького. Він постає перед нами як вдумливий науковець, який тонко розуміє справу наукового дослідження, вміє знайти потрібні методи роботи, що збуджують у студентів інтерес до літератури, фолкльору, діялектології, ономастики та найголовніше до порівняльного літературознавства.

Своє сімдесятиріччя проф. Яр. Рудницький зустрічає у розквіті творчих сил. У нього багато цікавих задумів і плянів, що поєднані з великою громадсько-політичною діяльністю.

Володимир Луців

Співають „Журавлі"

У червні ц.р. видавництво „Хвилі Дністра" в Клівленді випустило у світ унікальний альбом платівок українського чоловічого хору „Журавлі" з Польщі. Треба зразу підкреслити, що йдеться про нове видання альбому з двох платівок, а не перевидання.

Чим цей альбом, що складається із 24 наспіваних пісень, унікальний? У першій мірі—своєю якістю виконаних творів і взагалі самою появою. Спитаєте, чому? Чейже появляються різні платівки багатьох хорів майже постійно, то що у тому інакшого чи унікального? А тому, що члени цього хорового ансамблю, який нараховує коло 60 співаків, які є робітниками, інженерами, лікарями і т.п., живуть у 27-ми місцевостях теперішньої Польщі.

Ледве чи існує денебудь подібна хорова одиниця, яка потребувала б поборювати такі трудноші. Отже, яка та сила і любов до української пісні, що заставляє отих співаків, мов „журавлів", злітатися, щоб спільно пісню заспівати; а коли ми послухаймо, який рівень їхнього виконання, то це і буде і вам відповідь відносно унікальности.

Наспіваний репертуар— це понад 200 років української хорової творчости, від Дмитра Бортнянського до невідомих авторів пісень ХУІІ століття, почерез М. Лисенка, К.Стеценка, С. Людкевича, П.Ніщинського, І.Воробкевича, О.Нижанківського, аж до сучасних композиторів; кінчаючи музикою самого диригента Ярослава Полянського. Тут почуєте пісні релігійні, козацькі, чумацькі, стрілецькі тощо.

Насамперед треба ствердити, що йдеться тут про збалянсований голосово хор. Далі—про дуже добрих солістів; про знаменитий фортепіяновий супровід Анни Салій-Туз; про назагал культурний спів

(Закінчення на стор. 4)

ДО РОСІЙСЬКО— УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН

1

На запрошення Українського Наукового Інституту при Гарвардському Університеті (УНІГУ) взяти участь у конференції у справах російсько-українських відносин у Торонто, Александр Солженіцин відповів відкритим листом до УНІГУ та заявою, що були надруковані у російському щоденнику „Новоє Русское Слово" ч. 25,541 з 21-го червня цього року. Поміщуємо ці лист і заяву, для інформації наших читачів, в українському перекладі Ярослава Савки. На лист і заяву А. Солженіцина відгукнувся Святослав Караванський відкритим листом, що його надрукувало „Новоє Руссоє Слово" (ч. 25,571 з 16-го липня), який теж поміщуємо в перекладі на українську мову автора листа. — Ред.

НЕ ДОСВІД РОЗДОРУ, АЛЕ ДОСВІД ЄДНОСТИ

Конференції у справі російсько-українських відносин в Торонто

Гарвардському Українському Дослідному Інститутові
Високоповажані Панове!

Сердечно дякую Вам за запрошення на конференцію. На жаль, уже від багатьох років інтенсивність моєї праці не дозволяє мені виїжджати і брати участь у громадських імпрезах.

Але ваше запрошення дає мені привід і право висловити письмово деякі міркування.

Я цілковито погоджуюся, що російсько-українське питання — з важливих сучасних питань, і в усякому разі рішуче важливе для наших народів. Але я уважаю згубним те розпалювання пристрастей, ту температуру, яка роздмухується довкруги нього.

У сталінських таборах мої російські друзі і я завжди були заодно з українцями, і ми стояли одною стіною проти комунізму, і між нами не виникали докори і обвинувачення. А в останніх роках створений мною Російський Громадський Фонд широко допомагає зекам-українцям чи литовцям, ніяк не менше, ніж росіянам, — та й не знає він національних відмінностей, але тільки — жертви комунізму.

У теперішній підвищеній пристрасті — чи немає еміґрантської хвороби, втрати орієнтації? Проти комунізму реально робиться дуже мало (бож і більші групи еміґрації все ще отруєні соціялістичними утопіями), а вся пристрасть спрямовується на обвинувачення братів. Я пропонував би не перебільшувати, наскільки еміґрація розуміє і уявляє собі дійсні настрої своєї метрополії, зокрема тим, хто звідтам вже давно, або навіть народилися, за кордоном. І якщо Ваша конференція починає поважний діялог про російсько-українські взаємини, то треба ні на хвилину не втрачати з уваги відношення поміж народами, а не поміж еміґрантами.

І прикро стає, що той спір швидко втрачає всю свою моральну висоту, всяку можливу глибину, всі історичні об'єми, а зводиться тільки до леза: сепаратизм чи федерація (так, немов по той бік цієї струни вже не буде ні однієї проблеми). Може і від мене хочуть почути тільки цю одну відповідь?

Я неодноразово висловлювався і можу повторити, що ніхто нікого не може тримати при собі силою, жадна зі сторін, що сперечаються, не може стосувати насильства ні до другої сторони, ні до своєї власної, ні до народу в цілому, ні до будь-якої малої меншости, включеної в нього, — бо в кожній меншости, включеної в нього, — бо в кожній меншості існує своя меншість. І бажання групи з 50 осіб повинно бути так само вислухане і взяте до уваги, як бажання 50 мільйонів. У всіх випадках має бути визнана і здійснена місцева думка. А тому й усі питання по-справжньому можуть бути вирішені лише місцевим населенням, а не в далеких еміґрантських спорах при здеформованих відчуттях.

Оця тутешня спотворена атмосфера, на жаль, вже відома. Але наведу характеристичний приклад. Рік тому в американському журналі „Форейн Афферс" я надрукував статтю, ввесь зміст і сенс якої був: врятувати Захід від того, щоб найбільше міжнародне і вже півторасторічне (якщо не двохсторічне, від якобинців) зло комунізму розуміти заспокоюючe, як російське національне явище. Я підкреслював, що всі народи, загарбані комунізмом в будь-яке десятиліття і в будь-якій частині плянети, є (і можуть стати) його жертвами. Здавалося б, у наш час, коли комунізм гнійно роїться на всіх чотирьох континентах і загарбав половину світу, серед кожного народу знайшовши собі й добровільних слуг, таке неправдиве упередження було б неспроможне втриматися, а особливо у людей і націй, які близько зіткнулися з комунізмом. Але, на моє велике здивування, деяка частина української громадськости в З'єднаних Стейтах зареаґувала на мою статтю (в якій не було ні одного поганого слова про Україну) — бурхливо вороже і зовсім парадоксально. Вкажу, наприклад, на статтю Л. Добрянського, поміщену в „Конґрешенел Рекорд", червень 1980 р., а відтак брошуру „Поневолені нації в 1980", видану американським комітетом Українського Конґресу. За це одне моє твердження, що російський нарід, як і всі інші, поневолений комунізмом (і ніяких претенсій на особливі у будь-чому права російського народу), — тільки за це мене обсипано низкою обвинувачень за „войовничий націоналізм", „русскій шовінізм", і навіть підведено під „комуністичного квіслінга". Стаття Добрянського переповнена галеною, настирливо-повторюваною ненавистю до росіян, пропонує розуміти Росію за марксом, а сучасний комунізм називає мітичним! Також і брошура використовує ходячу ленінську формулу про Росію. Автор брошури ще й сьогодні твердить, що, наориклад континентальний Китай і Тибет загарбані росіянами, а російський нарід є загальним у світі поневолювачем (очевидно сам від того процвітає !).

(Продовження буде)

Св.п. Дмитро Олійник

На малому українському цвинтарі в Амстердамі, Н.Й. виросла свіжа вояцька могила. Спочили в ній тлінні остатки св.п. Дмитра Олійника, колишнього старшини УГА, активного суспільно-громадського діяча Станиславівщини, Західня Україна, та на еміграції — в Німеччині й на вільній американській землі. Відійшов у вічність він на 83 році життя.

Життєвий шлях св.п. Д. Олійника був довгий і нелегкий. Щоб краще запізнатися і відчути втрату цієї заслуженої людини, проаналізуймо перебіг його життя, його працю для свого народу.

Д.Олійник народився 17-го грудня 1897 року в селі Вікторів, повіт Станиславів, Україна. Походив із свідомої селянської родини. Початкову освіту дістав у рідному селі, гімназію закінчив у Станиславові.

Покликаний австрійським урядом до військової служби в час Першої світової війни відбув її в ранзі хорунжого при легкій артилерії на італійському фронті. В листопаді 1918 року зголосився добровольцем до УГА і, як фахівець, був приділений до легкої артилерії. Брав участь в боях під Львовом, його частина була чинною і під Києвом 1919 року. Опісля призначено його до служби безпеки — охорони головного отамана С.Петлюри.

Після нашої прогри йому чудом вдається повернутись на рідні землі. Деякий час переховується від польської поліції, доповнює гімназійну матуру; але тому що дістатися на вищі студії було дуже тяжко українцеві (до цього ще й колишньому військовикові), він поселився у свого старшого брата Григорія, що мав свою адвокатську канцелярію в Грималові, повіт Скалат, і там упродовж кількох років був інструктором української гімназійної молоді, яку підготовляв до матури.

Коли настали нормальні часи, повертається до рідного села й, осівши в нім,

Св.п. Дмитро Олійник

включається у суспільно-громадську працю, присвячує свої здібності для розбудження національної свідомости й активности селян у „Просвіті", кооперації та в сільському господарстві, здобувши довір'я наших людей своєю працьовитістю, знанням та громадським виробленням. Його вибирають війтом збірної громади ще за Польщі в сусідньому селі Боднарів і на цьому пості він працював до упадку польської держави.

Під час Другої світової війни, побоюючись вивозу на Сибір, переселився до Галича, Станиславівська область, де працював завідуючим при будові доріг і мостів. За німецької окупації, завдяки знанню німецької мови, німці назначують його посадником міста Галича. І тут не раз з нараженням власного життя, заступався за наших людей перед владою, допомагаючи окремим людям вийти з клопотів (контингент, вивіз на роботи до Німеччини тощо), а також потайки співпрацював з УПА доставою харчів.

З приходу большевиків у 1944 році подався на еміграцію. Перейшовши всі злидні скитальського життя, вкінці був приділений в Німеччині до табору УНРА в Регенсбурзі. Брав в ньому живу участь в розбудові організованого життя української спільноти, став господарським референтом управи цього табору, виявивши себе людиною, повною братолюбства.

В 1949 році разом із дружиною переїздить до Америки, де осів настало в Амстердамі, Н.Й. Працюючи фізично на фабриці, включився в українське життя тамтешньої громади. Ареною його праці стає місцевий Відділ УККА, в якому, як секретар, довгі роки ретельно тягне всю роботу (відзначення національних свят свят, історичних подій, на яких виголошував доповіді, бо був добрим промовцем). Належав до всіх наших громад, установ і товариств: був членом співосновником місцевого Відділу ОбВУА, постійно передплачував „Вісті Комбатанта". Його громадська діяльність була постійно пов'язана з УНСоюзом (був якийсь час головою місцевого Відділу, дописував до „Свободи" про життя амстердамської громади), працював також в організації ООЧСУ, у Церковному комітеті, в Пластприяті, був учителем в парафіяльній школі, активним членом Українського Клюбу — всюди виконував свої обов'язки, совісно, виявивши себе людиною глибоко думаючою, начитаною, політично вироблено. Підтримував український видавництва. За свою доголітню суспільну працю одержав, в час свого відходу від громадської праці, з причини недуги й похилого віку, почесну грамоту від Централі УККА.

Дня 4-го липня цього року закінчив своє трудолюбне життя. Похорони відбулись в днях 5-6 -го липня з участю двох священиків, родини, приятелів та української громади Амстердаму й околиці. При відкритій труні попрощав покійного від УККА і місцевої громади інж. Мирон Свідерський, від воящтва — дивізійник хорунжий Роман Лазурко (автор спогадів „Шляхами Европи"), який віддав св.п. Олійникові останній вояцький салют.

Проведено збірку на „Вісті Комбатанта" й зібрано 182 дол., які переслано на видавничий фонд вояцького журналу.

Під час тризни, яку приготувала ОЖ ОЧСУ, промовляли: М.Свідерський, Осип Пащак — від ООЧСУ, Василь Перець — від Американського Українського Клюбу та гість із Спрінгфілду Володимир Кривулич, давній приятель і співробітник покійного. Всі вони підкреслили великі заслуги св.п. Олійника — як колишнього вояка, патріота та діяча. Подяку від родини склав сестрінок Василь Бибик з Канади.

М.Ю.

Доповідь д-ра Ігоря Качуровського на УВУ

В циклі наукових зустрічів на Філософічному факультеті УВУ відбулася у п'ятницю, 19-го червня ц.р., літературознавча доповідь д-ра Ігоря Качуровського, відомого літературознавця, поета і прозаїка, перекладача з чужих літератур, що має ряд виданих своїх творів і перекладів з іншомовних творів, що їх прихильно прийняла критика.

Прелегента представив, відкриваючи цей літературний вечір, проф. В. Янів, ректор УВУ, який привітав Констянтина Бачинського, що виступав у ролі рецітатора у попередньому вечорі, та всіх присутніх (понад 30 осіб).

У дбайливо підготовленому викладі д-р І.Качуровський, доцент УВУ, дав присутнім фахову літературознавчу оцінку „Антологія польської поезії", що вийшла в 1979 році у видавництві „Дніпро" у Києві, в перекладах переважно вже сучасних українських крайових поетів і перекладачів. Опісля доповідач познайомив присутніх зі своїми перекладами з польської поезії та коротко згадав про перекладницьку діяльність наших поетів на поселеннях.

Зупинившись докладніше на процесах культурного і літературного обміну сусідуючих народів та творчого проникання ідей і жанрів в поезії, доповідач коротко розглянув і питання літературної політики. На цьому тлі зокрема накреслив питання літературної політики в Україні, вислідом чого є відсталість нашої літератури в окремих ділянках передусім у виготовленні антологій поезії навіть сусідуючих народів; вказав на брак антології багатьох народів, хоч би американської поезії, брак рівнож і еспанської (також і української в еспанських перекладах), та що такі антології є в російських перекладах. Така політика зводить нашу літературу до провінційного статусу.

Д-р І.Качуровських зокрема наголосив, що по відношенні до польської поезії зроблено певний поступок, як до поезії слов'янської, і що вислідом цього маємо двотомну „Антологію польської поезії" в українських перекладах, яку треба привітати, як позитивний відгомін на працю поляків, але одночасно треба розглянути і деякі недоліки цього видання. Першим наглядним недоліком цього видання є те, що обидва томики мають інший зовнішній вигляд і інших упорядників і редакторів. Це, правда, заздалегідь подумано, щоб задоволити цензурні відомства і власті. Дальшим недоліком є те, що не подано по-сторінково прізвищ перекладачів, як це водиться в таких виданнях, зокрема російських, але подано ці прізвища аж вкінці, при змісті, кожного окремо, з тим розрахунком, що їх можна буде легше усунути, у випадку потреби, не знищуючи антології.

Дальшим важливим недоліком є те, що не всі відомі поети ввійшли до цієї Антології, бо чомусь залишено хоч би Вежинського, Лободовського та інших, а серед сучасних нема згадки про Чеслава Мілоша, який за свою творчість дістав нагороди Нобеля минулого року. Уважний читач зразу помітить, що в Антологію ввійшла поезія переважно аполітична, що брак підбору оригінальних творів, в цьому випадку патріотичних; що пропущено і промовчано не тільки відомих поетів, але і твори, які були небажані впорядникам, чи опісля редакторам. Так, наприклад, Ю.Словацькому, в характеристиці творчости, пропущено його авантюрничу драму „Мазепа", алеж не приховують „Полтаву" (у творчості А. Пушкіна); що романтик Ю.Словацький удостоївся нового титулу „революційно-демократа", що більше б пасувало, в цьому випадку, Адамові Міцкевичу, відомому поетові, що був польським патріотом тощо. Таких пропущень і переоцінок у цій Антології значно більше.

Розглядаючи детальніше техніку перекладу, д-р І.Качуровський наголосив ціхи невдалого перекладу, що є наслідком незнання мови, переінакування значення окремих слів і думок, та „доповнень самого перекладача", що міняє не тільки значення окремих образів твору, але й зміст. Як приклад, він згадав про працю д-ра Ігоря Вашетки, що, досліджуючи переклади „Дон Кіхота" Сервантеса в українській літературі, виявив, що „хибні місця" і неточності в цих перекладах постали наслідком того, що перекладачі, через незнання мови, користувалися російськими неточними перекладами, які вийшли з таких же французьких, і тому значно відійшли від стилю і думок оригіналу. Доповідач навів ряд прикладів, якими доказував, що українські переклади з польської поезії є точнішими від російських, хоч би через краще розуміння польської мови українцями, а з тим і кращого відчуття думок і духу польської поезії.

Доповідач зупинився над оцінкою окремих зразків творів, що ввійшли до Антології, зокрема назвав відомих перекладачів польської поезії на українську мову: Максима Рильського, Миколу Бажана, Дмитра Паламарчука, Миколу Лукаша, Марію Пригару (зі старшого покоління), а з новіших молодших: Петра Тимочка, Л. Череватенка, Світлану Йовенко, В.Лучука, Д.Білоуса й інших. При цьому згадав про відомих перекладачів на еміграції: Михайла Ореста і Бориса Александрова, вже покійних, Яра Славутича, Олега Зуєвського Святослава Гординського, Вадима Лесича, Марту і Остапа Тарнавських і інших, переклади яких появилися в еміграційних журналах „Київ", „Нові Дні", „Визвольний Шлях" і „Сучасність". При цьому згадав, що якщо б взяти, наприклад, під огляд польську поезію, то в цих перекладах можна знайти ті бракуючі в згаданій „Антології" зразки патріотичної польської поезії хоч би поетів, що живуть на еміграції. З вибраних перекладів можна видати і Антологію польської поезії, що доповнила б київське видання. Д-р Качуровський згадав, що він сам має антологію світової поезії, готову до друку вже кілька років.

Далі доповідач зупинився над своїми перекладами з польської поезії, зокрема Марії Конопніцької, Юліяна Тувіма і Чеслава Мілоша. Зразки цих перекладів гарною дикцією прочитав К.Бачинський. Серед прочитаних були: М.Конопніцької „Ой, пішла б я на край світу...", Ю.Тувіма „Відозва до псів" та „Пісня про білий дім". Опісля сам перекладач прочитав свої два переклади з поезії Чеслава Мілоша — „В моїй вітчизні" та одну сатиричну поему, але безіменну, перший рядок якої звучав: „Чи папороть те саме, що вугіль камінний".

На цьому закінчив доповідач свою дбайливо підготовану доповідь та подякував присутнім за увагу.

Про українсько-польські літературні зв'язки в минулому говорив ред. Ігор Шенфельд. Він зокрема пригадав про передвоєнну спробу — в кінці сорокових років — видати антологію української поезії польською мовою. Він пригадав, що примірник такої антології був виготовлений, але застряг в цензурі приблизно в 1938 році, бо в ньому були включені зразки поезії небажаних тоді владі поетів українського відродження. Подібна спроба була повторена і після війни, але вимога тоді була, що вибір поезії для перекладів зроблять спочатку в Києві, і щойно тоді можна перекладати. Ця спроба теж не увінчалася успіхом, бо в цьому випадку теж домінували власті і цензура.

Накінці, кілька слів про поему „Мазепа" Ю.Словацького сказав автор цих рядків, згадуючи, що Словацький представляє радше „гільтяйську постать" молодого Мазепи, і такий переклад в Антології був би, може, і небажаний. Згадав теж про І.Франка та його відношення до творчости А.Міцкевича та інших польських поетів.

Вечір був дбайливо підготовлений, проваджений на високому літературознавчому рівні і залишив добрі спогади любителям літератури.

Д-р Б.Кузь

С. Параджанов...

(Закінчення зі стор. 1)

націоналізму," тому й цей фільм заборонено.

У 1974 році його арештували й засудили на п'ять років примусової праці. Йому закидували „антирадянську агітацію, гомосексуалізм, продаж крадених ікон тощо. При кінці відбуття кари, совєтський прокурор повідомив Параджанова, що його реченець присуду продовжений до 10-ти років.

Одначе, завдяки кампанії за його звільнення, у якій взяли участь видатні европейські фільмові режисери такі, як: Фелліні, Вісканті, Росселіні, Труфо, Годард, Антоніоні і інші, його звільнили в 1978 році.

Сергій Айзенштейн виробляв фільми, які пропагували російський націоналізм („Александер Невський", „Іван Грозний"), а Параджанов був схований в таємницях людської душі.

Автор закінчує статтю цим, що недавно один вірменський турист з Европи відвідав Параджанова, де він живе в одній кімнаті вдомі, в якому немає води. Він далі працює над різними сценаріями, які відкидають комуністичні цензори. І як ніколи перед тим, Параджанов шукає сюжетів у „силі і величині старинної вірменської нації".

Він живе з цього, що продає дещо з біжутерії своєї матері і т.п., а деколи він виходить на вулицю і просить прохожих йому допомогти, щоб він міг купити собі їжу.

В пам'ять нашого Кузена, Покійного

мґра Романа Криницького

складаємо
на УКРАЇНСЬКИЙ СТУДІЙНИЙ ФОНД
при ГАРВАРДСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
50.00 долярів.

Омелян і Емілія ПЛЕШКЕВИЧІ
Антонія ПЛЕШКЕВИЧ

В ПЕРШУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ І БРАТА

бл. п.

Мґр. ТАРАСА А. КЕРНИЦЬКОГО

будуть відправлені

СВЯТІ СЛУЖБИ БОЖІ

в українських католицьких церквах:

1) в церкві Святого Хреста в Асторії, Н. Й.;
2) в церкві Святої Марії у Бронксі, Н. Й.;
3) в Люрді, Франція;
4) в манастирі Студіонї у Римі.

З тої нагоди складаю 500.00 долярів на НОВИЙ ХРАМ У ЛЮРДІ.

Горем прибиті:
дружина — ДОМІНІКА
син — РОМАН
брат — РОМАН
сестра — ЛЮБОВ

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, 14-го травня 1981 року, на 74-му році життя, відійшов у Вічність, наш Найдорожчий і Незабутній
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР І СВАТ

сл. п.

інж. ІВАН ХАРАМБУРА

Цією дорогою складаємо щиру подяку Родині, Друзям і Знайомим, які в тому тяжкому горю прийшли з розрадою та висловами співчуття. Дякуємо за молитви, Служби Божі і за квіти.

Щиро дякуємо всім Тим, які взяли участь в похоронах, віддаючи останню прислугу сл. п. інж. Іванові Харамбурі.

Дякуємо Центральній Управі ОДВУ за прощальне слово на Панахиді і за некролог у пресі.

Дякуємо Філядельфійському Відділові ОДВУ за участь в Панахиді з прапором.

Дякуємо Т-ву Інженерів за прощальні слова і за некролог.

Щиро дякуємо о. С. Білякові з української православної церкви у Філядельфії за відслуження похоронних обрядів та за прощальні, зворушливі слова в церкві і на тризні.

Щиро дякуємо Сестрицтву церкви св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж. за приготовання тризни.

Дружина — МАРІЯ
Дочка — АДРІЯНА з чоловіком
Сини — ІВАН І НЕСТОР
Невістка — ОДАРКА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ДІДИКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу, 15-го серпня 1981 р.

у церкві св. Андрія Первозванного в Люрді, Франція;
у церкві Воскресіння в Гемілтоні, Канада, о год. 9-ій рано;
у церкві св. Івана Хрестителя в Дітройті, Міш., о год. 8:30 веч.

Приятелів і Знайомих до участи в Богослуженнях і про молитви просять:

АНАСТАЗІЯ — дружина
ОЛЬГА і АННА — доньки з родинами

Співають „Журавлі"

(Продовження зі стор. 2)

(тут я маю на увазі ніжні піяно, гарні меццо-форте, грімкі форте, музикальні крещендо, видержані фрази, чисту вимову, розуміння творів і їх інтерпретацію тощо. Можна, одначе, мати побажання до більшої динаміки у деяких творах. Усі ці атрибути треба завдячувати музикальності диригента маестра Я.Полянського та його хористам.

Перша пісня „Возвеселися", слова Є.Самохваленка, музика Я.Полянського—це пісня бадьора і гарно виконана. Дуже імпозантно звучать фрази „Многая, многая літа!" Мушу на цьому місці признатися, що вже роками я співаю подібну мелодію на слова „Слава Україні, любій отчині", але мабуть тут подібність і кінчається.

Поміж чумацькими піснями треба згадати „Ой, ходив чумак сім літ до Дону" в музичної обробці Григорія Верьовки. Добрий соліст Ст.Білянський доповнює заспівом гарне виконання цілого хору цієї пісні. Тут хор показує вміле піяно, елегантні фрази і добре меццо-форте.

Далі слід згадати про дві в'язанки-віночки українських народних пісень і лемківських. Обидва „віночки" цікаво підібрані. Сюди входять відомі пісні, як „Бодай ся когут знудив", „Їхав козак за Дунай", „Лучче було не ходити" тощо. Цю в'язанку хор виконує легко, переконливо та інтонаційно, як, до речі, всі пісні.

Лемківські пісні мають завжди у собі оту свіжість і ними захоплюється слухач. Тут віддано синкопи дуже ефектовно, а цілість звучить добре. Піяно у цій в'язанці чудові.

Дві пісні із ХУІІ століття безіменних авторів звертають на себе спеціяльну увагу, це „Уже тя лишаю" та „Щигол тугу має". Обидві прегарні мелодії. Це дві перлини української хорової творчости. Хор показує тут велике розуміння творів, при чому виводить професійні піяно та настільки культурний тон, що це насолода їх слухати

„Отче наш" М.Вербицького в обробці С.Людкевича віддано із чуттям та у дійсно у молитовному настрої. „Іже Херувими" Д.Бортнянського виконано майстерно: гарні витримані фрази, правильне темпо, чітка вимова, одним словом, спів, якого і самі янголи слухали б з приємністю.

Поміж козацькими піснями „Ревуть, стогнуть горихвилі" в музичній обробці О.Мінковського виходять наверх своєю мелодією та повнотою українського характеру, що його хор розуміє. Це саме треба сказати про „Ой, там за Дунаєм" у музичній обробці Д.Авдієвського, де так успішно хор виводить і розвиває крещендо від початку до кінця.

У нормальних умовинах діяльности можна сміло сказати: який диригент — такий і хор!—очевидно, маючи на увазі відповідний хоровий матеріял. Але в цьому випадку, навіть не хотячи, висловлюєш признання основникові та мистецькому керівникові хору, хористам і, очевидно, солістам за знаменитий вислід їхньої праці в таких складних умовинах. Цей пісенний альбом „Журавлів" є своєрідним „документом" людської сили, нескореного духу і великої любови українців у цілому світі до своєї рідної пісні і музики.

Слухаючи цей альбом, хочеться повторити за нашим геніяльним Тарасом, що „наша пісня, наша дума не вмре, не загине".

Абстрагуючи від мистецької вартости оцих платівок, слухачі повинні ставитися до цього видання з пошаною і серьйозністю. Ці платівки повинні прикрасити полиці тисяч домівок українців у вільному світі, бо виконавці хору „Журавлі" вклали багато творчих сил, наполегливої й шляхетної праці для розвитку української пісні.

Наступного року „Журавлі" відзначатимуть своє перше 10-річчя і тому поява цього альбому потрібна і вчасна, а Василь Ільчишин, власник видавництва „Хвилі Дністра" у Клівленді, зробив цим альбомом черговий свій вклад у скарбницю української пісенної культури.

Хор „Дніпро" у Північній Дакоті

Стараннями Українського Культурного Інституту, молодої організації українців у Північній Дакоті, хорові „Дніпро" у містах „Двійнят" Міннесоти під керівництвом диригента М. Бриня вдалось 27-го та 28-го червня ц. р. відбути два концерти у цьому надзвичайному стейті.

Український культурний інститут зорганізувався всього рік тому, але під веденням голови Агнес Паланюк та інших щиро заінтересованих та ентузіястичних працівників організації він провадить безупинну освідомлюючу працю між українським населенням, розкиненим по всій Північній Дакоті. В програму Інституту, який зв'язаний з Стейтовим коледжом у Дикинсоні, є організування курсів української мови, виставок, показу народного мистецтва, концертів та імпрез і загальне інформування всіх (своїх і чужих) про українську справу. В квітні цього року Інститут спровадив піяністку Дарію Каранович на виступ, а тим разом на черзі були ми.

нашим контактом була Марія Макарук із Белфілду, яка, разом з іншими, довгими тижнями з захопленням організувала для нас концерти на ці дні.

Їдучи автобусами і маючи на увазі довгу дорогу (нам було сказано, що дорога триватиме 12 годин), ми вирішили розложити цю поїздку на чотири дні і зробити собі з неї малу прогулянку. Танцювальний Ансамбль Ярослава Білого, який був також запрошений на виступ, поїхав окремим автобусом вночі, щоб не витрачати багато часу. Очевидно, що хоровий ансамбль дівчат „Євшан Зілля" їхав також з нами.

Природа, видно, рішила, що упримнить нам цю прогулянку, бо погода була соняшна і тепла під час нашої їзди. З краєвидом Міннесоти, з її зеленню, деревами, лісами та її невисокими горбами вже більшість з нас була обзнайомлена, але Північну Дакоту бачило всього кілька наших хористів, тому ми її з цікавістю оглядали.

Як тільки переступили границю стейту, вже була помітна різниця у краєвиді: широкі поля, кущі і все менше і менше дерев, чим далі ми їхали на захід. навіть біля хуторів, між якими віддаль все більше зростала, дерев було мало. Куди оком глянеш — поля, поля й поля... Горбки, щось у роді наших степових курганів, стирчали самітньо, покриті лише травою. „Цілком як на Херсонщині" — запримітив хтось із хористів. Нема очам, де зачепитись. Глянеш, то гейби бачиш, як край землі і зліва і справа обіймається з небом. А небо — здається кінця немає. А високе, високе! Не так, як у місті — отак тільки від дерева до дерева, чи від хмародера до хмародера. Для мене, що звикла до гір, це широке, безконечно велике небо було напричуд дивне. Ми не могли ним надивитися і в автобусі тут-там було чути оклики: „...яке воно велике!...яке воно широке!". Не диво, що місцеві люди називають свій стейт „країною великого неба", бо дійсно, воно, здається, і вище і ширше і багато більше як денебудь інде. Заходом сонця можна любуватися довгими хвилинами — він розгортається перед вашими очима в ширині цілого західного горизонту, у повній своїй красі: сонце, як вогненна куля, посувається поволі вниз, приготовляючи собі нічліг і малюючи небо й хмари жовто-помаранчово-рожево-червоно-пурпуровими красками. очей було тяжко відвести від цієї краси.

З цікавістю оглядали ми нафтові помпи, які почали появлятися на полях все в більшій кількості, чим далі ми заїжджали на захід. Здалека вони нагадували наші криниці „журавлі", тільки були більш присадкуваті. Своїм спокійним лінивим, монотонно-регулярним рухом в горувниз помпували „чорне золото" у підземні рури.

Хоч дорога була довга, до Дикинсону прибули ми не дуже то перевтомлені. З приємністю оглядали велике освітлене оголошення перед будинком готелю: „Welcome Ukrainian Chorus". Очевидно, що наш фотограф Ірма Корсунська мусіла увіковічнити для нас це привітання на знімках.

Концерт мав відбутися на другий день увечорі, тож часу у нас було доволі для відпочинку. Ми вирішили прийняти пропозицію Макарук і поїхати в суботу рано на коротку прогулянку. Проїхались автобусом по широких полях до конструкції здобування нафти. Тут фірма власности Б. Макарука вже три тижні вертить землю українського господаря з надією, що скоро знайде там нафту. Лишилось ще два тижні роботи, щоб довертітись до 10,000 стіп. Така п'ятитижнева „екскурсія" до підземелля коштує біля півтора мільйона долярів. Нічого собі! Дай Боже, щоб та нафта на цій „українській землі", нарешті, показалася. Довідались і про те, що вже кілька наших українців знайшло нафту на своїх полях.

Завдячуючи нашому доброму шоферові автобусу, ми щасливо виїхали з місця конструкції. А це не була проста справа, бо по тимчасово збудованій глиняній дорозі не так легко було маневрувати великим автобусом. Хвилинами здавалось, що автобус не зробить повороту і що нам, пасажирам, прийдеться його попхати.

Заїхали ми опісля до Теодор Розвелт Парку, з якого можна було добре оглянути т. зв. „Бедлленс" Північної Дакоти. Своїми кольоровими камінням і глиною вони дещо нагадували Ґренд Кеньйон Аризони. Проваллі не такі глибокі й могутні, але це нічого не відбирало з їхньої краси. Прошарки білого, бронзового та червоного каміння й глини закрашують боки скла. У проваллі ведуть утоптані стежки, якими можна пройтись або проїхатись верхи.

Дещо оподаль від Парку, 20 миль від границі Монтани, є туристичне містечко Медора. Воно розбудувалось у проваллі поміж скалами „Бедленс" і хоч мешканців там всього біля 100 людей, зате туристів там завжди повно. Містечко має склепи, мотелі, регулярні театральні вистави та цікавий музей мистецтва різних індіянських племен — приладдя, кераміка, кошики, килими, костюми, шкіри звірів та препаровані звірі у природній величині.

Ресторан „The Trepper's Kettle", куди вступили на обід, був неменш цікавим. Сам ресторан є майже музеєм таких самих препарованих звірів:, вже у фойє з великої склянної коробки заглядає на вас своїми темними очима кремезний брунатний ведмідь. У стінах ресторану під склом між травами й кущами видніє рись, вовк, лис, а над головою, під стелею їдальні, з розпростертими крилами „літають" орли і яструби. Довкола вас зі стін недовірливо заглядають з-під лоба буйволи, олені й серни.

Чекала на нас тут приємна несподіванка: гарячий борщ. І то ще який! Виявилось, що кухарем цього ресторану є українець, який реґулярно щотижня готує борщ для своїх гостей. Борщ подали у малих круглих залізних казанчиках (аж хотілось їх забрати з собою додому), а решта обіду подали на залізних пательнях (а якже інакше). Все дуже стилево.

Перший концерт відбувся у Стейтовому коледжі в Дикинсоні. Між публікою були й такі, що поприїжджали із дальших хуторів і міст, ба навіть були і зі стейту Вайомінґ та Канади. По оплесках можна було відчути, з котрою піснею публика була більше обзнайомлена. Програмки подавали короткий англійський текст пісень, та кілька американських слухачів висловилося, що й того не було обов'язково потрібно, бо хор передавав характер пісень своїм співом так виразно, що мелодія розказала їм про все. Дівчата нашого ансамблю „Євшан Зілля" виглядали у своїх гарних стилізованих костюмах на фоні чорної сцени, як перлинки, і захоплювали слухачів своїм співом. Танцюристи Ансамблю Я. Білого одержали гучні оплески за свої бравурні присядки. Побачили ми кілька нових танків та нові бойківські костюми, які, в додатку до закарпатських та полтавських, збагачували вигляд танцюристів.

Мушу тут із великим подивом згадати нашого молодого акомпаньятора і танцюриста Петра Цареградського, який брав участь майже в кожній точці концерту як акомпаньятор нашого хору, акомпаньятор ансамблю „Євшан Зілля" (на зміну зі своєю мамою, керівником „Євшан Зілля" і Кірою Цареградською) та як танцюрист. Тільки той, хто обізнаний з трудноцами прецизного виведення українських танців та доброю грою на піяно, може зрозуміти, скільки самоконтролі, техніки гри на піяно і знання посідає цей молодий незвичайний парубок, що може протягом кількох хвилин виводити найтяжчі кроки танку і присядок і зараз же в наступній хвилині сідати до піяно і вигравати своїми тремтячими від танцю руками і тяжким віддихом ніжну українську пісню до акомпаньяменту.

В наступний день повторили ми концерт у Мері коледжі у Бісмарку (це у віддалі двох годин їзди від Дікінсону). Обидва наші концерти приймала публіка тепло. Ми певні, що принесли велику приємність багатьом, особливо тим, які не мають сталого контакту з українським життям із-за віддалі та способу свого життя на хуторах. Неодним нагадали ми те своє, те рідне, так давно минуле...Одна старша пані підтвердила це нам своїми словами: „я тридцять років не чула української пісні...". Ми уважали, що зробили велику місійну роботу своїм приїздом і це нам давало безмежне задоволення.

Наші господарі з Українського Культурного Інституту у особах Макарук і Паланюк зайнялися нами дуже щиро. В додатку до покриття наших коштів поїздки, вони старалися якнайбільш упримнити нам побут. Всю нашу групу — понад 80 осіб — гостили сніданком та смачними післяконцертовими вечерями так, що нас усіх аж розпирало.

З глибоким задоволенням поверталися ми додому. Не тільки тому, що нам концертя добре вдалися, але й тому, що ми відчували, що принесли нашу пісню й танки в район, куди „й птахи рідко коли залітають". ми подали помічну руку людям, які щиро стараються рятувати українські душі від національної загибелі і відродити в них почуття гордости з того, що вони належать до українського роду. Почули ми від одної пані: „...ті, що ще недавно називали себе русскими, сьогодні вони кажуть, що українці...". Яка прекрасна і яка вдячна робота! Скільки ентузіязму, скільки любови, скільки відданости до свого в душах цих людей! Притаманні проблеми українського модерного громадського життя їм далекі — сварок, поділів, партійної боротьби, „високої політики", гризні та виливання помий один одному на голову — всього цього там нема. В них є тільки один народ — український і в них є тільки одна ціль — допомогти своїм людям віднайти себе.

Ми повинні подати повну моральну і матеріяльну підтримку цій невеликій відданій громаді у Північній Дакоті і допомогти їм у їхній праці. З їхнього скромного квартальника „Newsletter from Ukrainian Cultural Institute" можемо довідатися не тільки про активну працю Інституту, але й відчути національну гордість і патріотизм, яким ці люди живуть. Хочу вірити, що багато з нас замовить собі цей квартальник (передплата 4 доляри на рік), щоб слідкувати за їхньою працею і щоб мати змогу відгукнутись на їхні заклики помочі чи підтримки. Його можна замовити в: Ukrainian Cultural Institute, Dickinson State College, Box 6, Dickinson, N. D. 58601.

Щира подяка від усіх нас, міннесотців, які мали змогу поїхати на ці концерти, належить А. Паланюк, М. Макарук та М. Генсон, як також і іншим членам Інституту, які дали нам можливість приїхати і оглянути їхній цікавий стейт, побути з ними, приглянутися до їхнього життя і набрати від них ентузіязму і охоти до дальшої своєї праці після повороту додому.

Зірка Ґренджа-Донська

Відзначення Тижня Поневолених Націй в Сан Франсиско

Місцевий Комітет Поневолених Націй відзначає Тиждень Поневолених Націй уже встаненими врочистостями згідно з місцевими умовинами та певною традицією.

Цього року КПН визначив неділю, 19-го липня. З певними відмінами у програмі дня було дві точки: моторкада по вулицях міста та святковий культурно-мистецький концерт етнічних груп в Ґолден Ґейт парку. Для моторкади призначається завжди майже те саме місце збірки, але сам маршрут змінюється, деколи відчитуються заяви перед ратушею, або на центральній площі (Юніон Сквер). Маршрут авт плянується так, щоб звернути на моторкаду найбільше уваги серед мешканців метрополії та туристів (туризм — один із головних джерел доходу для міста). Тому в цьому році поширено маршрут на такі многолюдні туристичні осередки: Рибацьку пристань та площу Джірарделлі. По дорозі моторкада зробила коротку зупинку, об'їхавши двічі місцевий совєтський консулят, де вже від довшого часу відбувались протестні демонстрації великої групи литовців із Лос Анджелесу, до яких прилучились деякі середньо- та південноамериканські групи. Звідтам моторкада попрямувала до Ґолден Ґейт парку, де деякі учасники виступів мали тільки час запаркувати свої авта, переодягтись та поспішити на сцену.

На концерті виступили в'єтнамці (хорові співи), чехи (групові народні танці), естонці (сольоспів), мадяри (скрипкові сольо), українські точки складались із сольоспівів та дуетів у виконанні Марусі Черепенко та Віри Бідної, та танку „Гонивітер", що його затанцювала маленька Оксана Шавлач, їх супроводив на акордеоні Іван Казай. Велика естрадна капеля парку заграла ряд точок, між ними теж в'язанку українських народних мелодій. Не бракувало теж українців у моторкаді, були вони численно заступлені також серед публіки в парку.

Довгими роками в КПН працює Михайло Цар на різних постах, останньо як делеґат від місцевого відділу УККА та скарбник комітету. Великий вклад для координацій всіх акцій Тижня КПН вклала секретарка комітету Маруся Черепенко. Місцевий Відділ УККА дає повну підтримку комітетові. Англомовна преса і телебачення помістили звідомлення про ці акції, так що відомість про них розійшлася широко серед населення всієї околиці Сан Франсиско.

(ТМЛ)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 16-го СЕРПНЯ 1981 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Поступовий Клюб 70 Відд., о год. 3-ій по пол. в приміщенні УНДому при 91-93 Фліт Стріт в Джерзі Сити. Проситься членів прибути та вирівняти належні вкладки. — М. Шеремета, секр.